
F E J L E S Z T Ó
P E D A G Ó G I A

pedagógiai szakfolyóirat / 16. évfolyam, 2005/2-3.

KOOPERATÍV TANÍTÁS: EGY MÉRET
MINDENKIRE JÓ?

AZ ÓVODÁSKORÚ GYERMEKEK JÁTÉKA

TUNYOGI ERZSÉBET

MOZGÁST FEJLESZTŐ JÁTÉKOK

A gyermekek kb. 4 éves koruktól önállóan hintáznak, csúszdáznak, mászókáznak, gerendán járnak és mindenféle nehezített mozdulatot szívesen csinálnak önállóan. Az óvodákban úgynevezett testnevelő órákat tartanak, ahol a gyermekek ügyességi játékokat is játszanak labdákkal, karikákkal, zsinórokkal, gólyalábbal.... Különbéféle anyagú és formájú eszközökön is lépegetnek a gyermekek, melyek a talpak izomzatát dolgoztatják meg. A testi nevelés foglalkozásokon gimnasztikát is végeznek, amely a helyes testtartásukat alakítja, valamint az izmaikat erősíti. *Itt fel kell hívni a figyelmét a szülőknek és pedagógusoknak egyaránt: miszerint vigyázni kell arra, hogy olyan mozdulatokat ne végezzenek a gyermekek, amelyek az ízületeket és a gerincoszlopot megerbélnek.*

Az óvodáskorú gyermekek egyre több szabályjátékot játszanak, amelynek alapja a mozgás, mozdulat. A jól ismertek közül a fogócska, bújócska, ipi-apacs, kötélhúzás, szoborjátékok stb. A szabályjátékok közé tartoznak a különféle versenyjátékok és körjátékok is.

Javasolt eszközök: bicikli, görkorcsolya, korcsolya, sí, szánkó. Ezenfelül különféle labdajátékokhoz eszközök (tollas, szivacs tenisz, pingpong stb.).

A tapasztalat az, hogy a fiúkat kevésbé kell motiválni a mozgásos játékokra, a lányok szívesebben lemondanak az ügyességet fejlesztő játékokról, eszközökről. Cél, hogy a lányok is alapszinten minden mozgást elsajátítsanak, s aki tehetséget mutat a mozgásban, akár fiú, akár lány, javasolhatunk aktív sportot is. (Persze ez nem feltétlen jelent élsportot.)

Ebben az életkorban a legideálisabb elkezdni, vagy folytatni a természetjárást. A mozgáson kívül lehetőségünk

van megmutatni a növényeket, állatokat, köveket, megtanítani védeni a természetet és annak szépségét élvezni.

A gyermekek 4–5 éves koruktól megtanulhatnak úszni is, amely továbbfejleszti a mozgáskoordinációjukat. Ennél kisebb korban nem javasolt az úszástanulás, melyre fiziológiás magyarázat is van, de lesz gyermek, aki csak 6–7 éves korában lesz érett arra, hogy a vízben mozogni merjen. Annál a gyermeknél, aki retteg a víztől, ne erőltessük az úszást, próbálkozzunk későbbi életkorban. (Itt jegyezném meg, hogy kutatások azt látszanak bizonyítani, hogy a kognitív tanulás csökkenhet, ha a csecsemőt úsztatják és feje sokat van a vízben.)

MANIPULÁCIÓ

Az óvodás gyermek a begyakorolt alapvető kézmozgásokkal megalapozta a konstruktív és ábrázoló tevékenységét. A kéz finommotorikájának további fejlesztéséhez ajánljuk az úgynevezett kéz-irányító játékokat, amelyek nem mások, mint a különféle formájú táblákon golyók vezetése labirintusokban. Ezen játékok között vannak egyedül és párban játszható egyensúlyozók. Kézvezető játékok közül nagy sikere lett az úgynevezett csúszkáknek. Sikeresek még az „útkeresők” is.

A *konstruktív tevékenység* létrejöhet azonos anyagból, formából (pl. kockajáték), vagy különféle mértani elemekből, ezenfelül készülhet többféle anyag együttes használatából. A gyermek konstruáló tevékenysége eljuthat a modellezésig, vagy a hobbiig. Akkor tesszünk jót, ha a gyermek a *konstruktív* ábrázolását az őt körülvevő természeti világ anyagából meríti. A felfedezés és megmunkálás öröme egy életre szól, míg a készen, vagy félkészén kapott

mesterséges anyagok és formák megmunkálásában nincs meg a gyermek fejlődését legjobban befolyásoló tényező: az élménnyel társuló tapasztalat. Ezt az óvodapedagógia felismerte és azt látjuk, hogy szinte mindenhol egyre több a természetes anyagokból készült tárgy, forma. Kiváló lenne, ha minél több iskolában folytatnák a kézműves foglalkozásokat ezt a szemléletet. Számos könyvsorozat segíti a pedagógust és a szülőt a különféle anyagokból készíthető eszközök, figurák elkészítésében.

A természetes anyagok mellé letenni a voksunkat ugyanolyan szélsőséges lenne, mint a mesterséges eszközök és anyagok mellé. Mindkettőnek helye van a játékban, a fejlesztésben. Az üzletekben nagy a kínálat a konstruktív játékokból és az ábrázolást fejlesztőkből. Néhányat felsorolok a sok közül: pöttyi, gyöngyök, pálcika rajzoló, fűzőgetők, láncszemek, mértani és szabálytalan formák, hengerek, szerszám építők, gombocskák, vagy a „vidám kalapács” nevű konstruktív játék tartalmaz szögeket és mértani formákat, valamint egy palatáblát, melynek célja, hogy a gyermek mértani elemekből hozzon létre ábrázolást. A konstruktív játékhoz tartoznak azok a dobozos játékok, amiknek elemeiből pl. ki lehet rakni a cirkuszt, vagy egy parkot, állatkertet és így tovább.

Az *ábrázoló tevékenység* alatt nemcsak a rajzolást értjük, számos természetes és mesterséges anyagból lehet síkban és térben ábrázolni.

Az óvodáskorú gyermeket megtanítjuk a *rajzolás* különféle módjaira. Ma már a dekorációs boltokban számtalan minőségű és színű papírt vásárolhatunk. A *festéskor* is nemcsak ecset létezik, hanem szinte mindennel és mindenre lehet festeni (pl. szivacs, textil, szita, fogkefe, amivel festünk, és a papíron kívül fes-

tünk textilre, üvegre, terményre stb.). A gyermekekkel megismertetjük az *ollót, tűt és ragasztót*. A térbeli ábrázolásnál gipszet, anyagot, gyurmát, gyapjút, csuhét, vattát, fát és műanyagot stb. használhatunk. A szabad téren pedig homokot, kavicsot, pálcákat, botokat, terményeket.

ÉRZÉKSZERVEK FEJLESZTÉSE

Az óvodáskorú gyermek különféle ritmusokat képes megfigyelni s azt hangszerrel pontosan utánozni, vagy megadott ritmust követni. A hangok felismerése, elkülönítése, a ritmusok gyakoroltatása nélkülözhetetlen játéktevékenység, mert ezzel segítjük a gyermek írás, olvasás képességének kialakítását. Amennyiben az óvodában mód van a tánc tanítására, úgy segítheti a gyermek harmonikus mozgását zenére.

Az óvodáskorú gyermek számos éneket, mondókát, verset ismer. Az otthoni elfoglaltsághoz is javasoljuk a dalos, verses könyveket.

Az óvodáskorú gyermek *látásfigyel-mének* fejlesztését az észlelés képessé-

gének kialakításával bővítjük. Erre a célra számos társasjáték, memori játék, rejtvény és versenyjáték, dominó áll a rendelkezésünkre. Csak néhány példa: a rejtvény két hasonló képből áll, az egyik kép 3-5 pontban különbözik a másiktól, találd meg a különbséget. Memori hátlapjával egyre több képet lefordítunk, melyik hol van a sorban. Az üzletekben kapható társas- és kártyajátékok zöme is megfigyelésen alapszik, a sok közül egyik ilyen játék a Differik.

TÁRSAS KAPCSOLAT, KOMMUNIKÁCIÓ

A *szerepjáték* óvodáskorban bontakozik ki, melynek elemei a következők: először egyedül játszik több elemet felhasználva és több szerepben, majd elfogadja a társait szereplőnek és közösen játszanak szerepeket. A hagyományos szerepjátékok közé tartoznak a foglalkozások és társadalmi szerepek eljátszása. Óvodáskorban a gyermekek szívesen felvállalják akár bábbal, akár szimbolikus jelmezzel a történeteket is. Arra kell töre-

kedni, hogy a gyermek a saját szavaival improvizálja a történetet, mert a bonyolult jelzős szerkezetű irodalmi szöveg, még nem a saját aktív beszéde, ezért a játék helyett a szövegre figyel, így a szerep élvezeti értéke csekély. Az sem baj, ha beszéd helyett metakommunikációval adja elő a szerepét.

A dramatikus szerepjátékban kiváló lehetőségünk adódik arra, hogy a gyermek személyiségét fejlesszük, vagy a csoportban esetleges szélsőséges helyzetén javítsunk. Ehhez a gyermeknek olyan szerepet kell adni, amely kompenzálja a szélsőséges helyzetét vagy magatartását. A játékot néző gyermekek a szerepjátékban a szereplővel azonosulnak, s ezt a képet őrzik ezt követően társukról.

A mesekönyvek, gyermekeknek szóló regények nélkülözhetetlen kellékei a gyermek mindennapjainak. Nem múlhat el nap mese vagy meseregény hallgatása nélkül. Természetesen helye van az audiovizuális eszközöknek is az életkoruk megfelelő mesék, történetek, ismeretek átadásakor.

Térítésmentes weblapkészítés

Nonprofit szervezeteknek, cégeknek, kisvállalkozóknak, magánszemélyeknek

A Mátrix Alapítvány nonprofit weblapkészítő programjának célja, hogy segítse a szektorok optimális kommunikációját, a sikeresebb működést, a hatékonyságot. A program keretén belül az alapítvány a jelentkezőknek térítési díj nélkül vállalja maximum háromoldali (képekkel, ábrákkal, illusztrációkkal, elérhetőségek bemutatásával összeállított) statikus weblap elkészítését.

Miért kellene weblap? A weboldal egy állandó felület, mely sok költséget megtakaríthat. A jól elkészített internet-oldal egy állandó faliújság, sohasem kifogyó tájékoztató szóróanyag, egy aktív információs bázis is egyben.

A weblap elkészítése:

az alapítvány részére bocsátott képi és szöveges alapanyagok tetszetős internetoldallá szerkesztése.

A program kezdete: 2005.05.01.

A pályázatok (kérelmek) beadási határideje: folyamatos.

A weblapok gyors szerverre kerülnek felhelyezésre, így a résztvevőkről partnereik, a tevékenységük iránt érdeklődők hatékonyan szerezhetnek információkat. Az INGYENES weboldalak készítésével az alapítvány hozzá kíván járulni a hatékony információs társadalom kialakulásához, fejlődéséhez.

A weboldalak szerveroldali normaköltségét a résztvevőknek évente egy alkalommal meg kell fizetniük.

További információk kérhetőek: 06/20/99-59-409 telefonon és az web@zug.hu elektronikus levélcímről.

A jelentkezéshez szükséges pályázati (jelentkezési) adatlap a <http://web.zug.hu> oldalon érhető el vagy megkérhető (megcímezett, bélyeges válaszboríték megküldésével) a Mátrix Alapítvány, 6701 Szeged, Pf. 929. címről.

Saját weblap – út a siker felé!

Mátrix Alapítvány

<http://matrix.zug.hu>

Adószám: 18472273-1-06